

Handläggare
Sara Rahm
Telefon: 0850803077

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Fast omsorgskontakt i hemtjänsten, SOU 2020:70

Remiss från kommunstyrelsen, KS 2020/1713

Förslag till beslut

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Socialdepartementet har remitterat utredningen *Fast omsorgskontakt i hemtjänsten* till Stockholms stad med en inbjudan att komma med synpunkter. Kommunstyrelsen har remitterat utredningen till Spånga-Tensta stadsdelsnämnd.

I utredningen *Fast omsorgskontakt i hemtjänsten* presenteras förslaget att det ska regleras i lag att de äldre som har hemtjänst ska erbjudas en fast omsorgskontakt som ska se till behoven av kontinuitet, trygghet, individanpassad omsorg och samordning. Vidare föreslås att den fasta omsorgskontakten ska vara undersköterska.

Förvaltningen ser positivt på att kontaktmannaskap används för att öka delaktigheten och självbestämmandet för äldre personer som har hemtjänst, men ser också problem med att den fasta omsorgskontakten ska ha både arbetsuppgifter av omsorgskaraktär och mer koordinerande arbetsuppgifter.

Bakgrund

Socialdepartementet har remitterat utredningen *Fast omsorgskontakt i hemtjänsten* till Stockholms stad med en inbjudan att komma med synpunkter. Kommunstyrelsen har remitterat utredningen till Spånga-Tensta stadsdelsnämnd. Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, äldrenämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd och Äldrenämnden Stockholms stad.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning
Äldre, funktionsnedsättning och psykisk ohälsa

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
www.stockholm.se/spanga-tensta

Flera kommuner arbetar med ett så kallat kontaktmannaskap inom hemtjänsten. Det innebär att en person, ofta en undersköterska eller

ett vårdbiträde, är kontaktperson till en eller flera äldre som har hemtjänst. Kontaktmannaskap är i dagsläget inte reglerat i lag, utan det är upp till kommunerna själva att välja om ett sådant ska inrättas och hur formerna för ett sådant ska se ut.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning ekonomi och analys i samarbete med avdelning äldreomsorg, funktionsnedsättning och psykisk ohälsa.

Ärendet

2019 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag på hur en fast omsorgskontakt kan införas i hemtjänsten, både för verksamheter i privat och offentlig regi. Syftet med att införa en fast omsorgskontakt är att öka delaktigheten och självbestämmandet för äldre personer som har hemtjänst.

I utredningen *Fast omsorgskontakt i hemtjänsten* presenteras förslaget att de äldre som har hemtjänst ska erbjudas en fast omsorgskontakt som ska se till behoven av kontinuitet, trygghet, individanpassad omsorg och samordning.

Förslaget är att det i den fasta omsorgskontaktens arbetsuppgifter ska ingå att genomföra såväl omsorgsinsatser som hälso- och sjukvårdsinsatser utifrån anvisningar och delegering från regionen. Vidare ska rollen inkludera planering och uppföljning av omsorgen samt arbetsuppgifter av koordinerande karaktär. Andra exempel på arbetsuppgifter som föreslås ingå i den fast omsorgskontakten är att upprätta och revidera genomförandeplanen samt informera och samverka med anhöriga, närstående och andra aktuella yrkesgrupper som är delaktiga i den äldres vård och omsorg.

För att säkerställa att den fasta omsorgskontakten har den kompetens som krävs för uppdraget är förslaget i utredningen att personen med uppdraget ska vara en undersköterska.

Förslaget innebär två lagförändringar som kommer träda ikraft vid olika tillfällen. Förslaget att införa fast omsorgskontakt föreslås träda i kraft 1 januari 2022 medan förslaget om att den fasta omsorgskontakten ska vara undersköterska föreslås träda ikraft den 1 januari 2030. Anledningen till detta är att verksamheterna behöver tid för omställning, rekrytering av nya medarbetare och vid behov även fortbildning av personal.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på att kontaktmannaskap används för att öka delaktigheten och självbestämmandet för äldre personer som har hemtjänst. Förvaltningens hemtjänst i egen regi arbetar redan i dag utifrån ett kontaktmannaskap, där den äldre har en utsedd kontaktperson.

Förvaltningen anser att det är positivt att arbetsätt som föreslås i utredningen utgår från en motsvarande modell som insatsen ”Tryggt mottagande”. Tryggt mottagande pågår i anslutning till att den äldre haft en sjukhus- eller korttidsvistelse. Insatsen riktar sig till individer som behöver extra stöd i övergången från sjukhus eller korttidsvistelse och innebär att en undersköterska blir utsedd som kontaktperson till brukaren. Undersköterskans uppdrag är att säkerställa att brukaren får sina behov tillgodosedda hemma när denne blivit utskriven. I undersköterskans arbetsuppgifter ingår bland annat att möta upp brukaren på sjukhuset eller korttidsvistelsen, att för den äldres räkning koordinera kontakter med andra aktörer exempelvis hemsjukvården eller rehab samt att planera insatserna tillsammans med den äldre och ordinarie hemtjänst. Förvaltningen ser flera fördelar med att arbeta utifrån en sådan modell, såväl ur brukar- som anhörigperspektiv. Brukarna får en trygg hemgång och hemtjänstinsatser som är individanpassade till deras behov, såväl brukare som deras anhöriga blir avlastade i att själva hålla alla kontakter med berörda aktörer samt förtroendet för stadsdelsförvaltningen ökar.

Trots att förvaltningen ser vinster för brukare och deras anhöriga med det arbetsätt som föreslås i utredningen finns det också utmaningar med de förslag som presenteras.

Förslaget att det i den fasta omsorgskontaktens arbetsuppgifter ska ingå att utföra vissa uppgifter inom hälso- och sjukvårdens område efter delegering innebär utmaningar i och med att flertal stadsdelsförvaltningar inte tar emot delegering från primärvården. För att kunna utföra delegering från primärvården skulle hemtjänstutförarna behöva utöka sin bemanning, vilket skulle vara kostnadsdrivande för förvaltningen.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning
Äldre, funktionsnedsättning och psykisk ohälsa

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Hemsjukvården i Stockholms län är inte kommunaliserad, utan drivs av region Stockholm. Det försvårar förvaltningens arbete med att skapa tvärprofessionella team, vilket beskrivs som en grundläggande förutsättning i utredningen. Förvaltningen anser däremot att det vore positivt om utredning leder till en överenskommelse mellan regionen och kommunerna i Stockholms

län att hemsjukvården ska kommunaliseras. Förvaltningen anser att en kommunaliserad hemsjukvård skulle skapa en mer sammanhållen vård- och omsorg för de äldre.

Förslaget kring att den fasta omsorgskontakten ska ha arbetsuppgifter av koordinerande karaktär kommer också vara kostnadsdrivande för förvaltningen. Hemtjänstutförarna får ersättning efter utförd tid hos eller för brukaren. Vid ett utökat uppdrag kommer den utförda tiden att öka och därför också förvaltningens kostnader. Utifrån nuvarande organisation har undersköterskor inte möjlighet att utföra sådana arbetsuppgifter eftersom de utöver omsorgsinsatser också utför serviceinsatser. Det är istället samordnare inom hemtjänsten som utför arbetsuppgifter av mer koordinerande karaktär. För att det ska vara möjligt att genomföra förslagen i utredningen skulle en översyn behöva göras avseende vilka roller som ska finnas inom hemtjänsten. Om undersköterskans ansvar utökas skulle serviceinsatser behöva utföras på ett annat sätt. Det skulle exempelvis kunna innebära att en ny profession, exempelvis serviceassistenter, införs i hemtjänsten.

Toni Mellblom
Stadsdelsdirektör

Margareta Ericson
Avdelningschef

Bilagor

1. Fast omsorgskontakt i hemtjänsten, SOU 2020:70

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Toni Mellblom, Stadsdelsdirektör	2021-01-22
Margareta Ericson, Avdelningschef	2021-01-21